

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 42.

Šibenik, 10. studenoga 1923.

God. III.

Zarobljena braća.

Mi smo Hrvati previše zaokupljeni zapletajima naše unutrašnje politike i u suzbijanjem beogradskih nastojanja, da nas se posvema skući interesima beogradske čaršije i megalomaniji velikosrpskih šovinista. Ova zaokupljenost apsorpira svu našu stvaralačku energiju i mi, kako nijesmo u stanju, da se svim silama podamo nastojanju oko napredka, koje od našega naroda traži današnje vrijeme, jednako nijesmo u stanju, da i našoj zarobljenoj braći podamo onu pažnju, koju smo dužni i koju od nas traži naš nacionalni ponos.

Prva bi dužnost bila naše centralne vlade da vodi brigu za naše sunarodnjake van granica države, a osobito ako se oni nalaze neposredno uz granicu i u tako ogromnim masama, kao što je slučaj sa Italijom. Njihova sudbina i postupak s njima sa strane tuđinske vlasti, imala bi biti stvar našeg državnog ponosa i državne reputacije u prvom redu. Ali kroz ono pet godina naše zajedničke države, mi smo se uvjerili, da ne možemo računati na državni ili koji drugi ponos vlastodržaca, kada se radi o Hrvatima i Slovencima. O osjećajima dužnosti ili ljubavi njihovoj za našu zarobljenu braću, prema tome, ne može biti govora, te sva briga za vapaje i nevolje naših sunarodnjaka ostaje na privatnoj inicijativi Hrvata i Slovenaca. Mi stoga i vidimo, da dok se po svim hrvatskim i slovenskim krajevima drže javni zborovi u znak protesta proti nečuvnom nasilju i nekulturnom postupku talijanskog pučanstva i talijanskih vlasti prema našem življu u Istri, Rijeci, Trstu, Gorici i drugodje, dotle vlastodršci ne drže za potrebno, niti da jednim činom pokažu, da osuđuju taj postupak, iz koga bi čina vanjski svijet, a i mi, državljeni ove države, mogli zaključivati, da oni ne mogu dozvoliti maltrahiranje naših sunarodnjaka.

Naši protesti neka budu utjeha zarobljenoj braći, a braća u tuđini, koja su još gledala svoj spas u nekakvoj centralističkoj državi Srba, Hrvata i Slovenaca, gdje bi Hrvati prepustili glavnu brigu za svoju sudbinu onima, kojima su naravniji saveznici Turci i Nijemci, nego vlastita braća, neka konačno uvide, da će tek onda njihova braća Hrvati i Slovenci u ovoj državi moći, da se dolično zauzmu za njihovu sudbinu, kada sami budu toliko slobodni i samostalni, da će njihova riječ biti uvažena u međunarodnom saobraćaju. Ovako mogu, da se zadovolje samo jednostavnim prosvjedima na javnim zborovima i apelima na kulturni svijet. Ostaje još jedno sredstvo, kojim bi naš specialno primorski svijet ipak mogao, da poda za obe neko uvažanje naših protestima. To je bojkot. Pokretiči protitalijanske akcije morali bi računati i na ovo sredstvo borbe, koje bi

moglo biti najuspješnije, provede li se u redu. Talijani su i previše upućeni na nas i na naše krajeve, da ne bi

Razvrstavanje činovnika.

Ovih je dana izišla uredba o razvrstavanju i raspoređivanju činovnika i ostalih državnih službenika građanskog reda. U toj je uredbi točno označeno u koju kategoriju i u koju grupu ulaze pojedini činovnici. Možda će se naći vrlo rijetki broj onih, koji će ovu uredbu potpuno shvatiti i razumjeti.

Uredba je sastavljena na taj način, da će se ona kojekako tumačiti, a čini nam se, da će pri tom korupcija i protekcionizam igrati prilično vidnu ulogu. Posljedica će toga biti, da će mnogi gramziti za boljim položajima, koji sobom nose bolje plaće, bez obzira na stručnu spremu; posljedica će biti, da će mnogi ulaziti u stranku, koja će biti na vladi i t. d.

Svaki zakon ima posebnih tumačenja, posebnih stavaka i izuzetnih slučajeva, pa tako i ovaj. Protekcionistički parlijska pripadnost bit će glavno mjerilo za ta posebna tumačenja i za izuzetne slučajeve.

I razvrstavanje po školskoj spremi nepravedno je razdijeljeno. Tako farmaceuti n. pr. ulaze u prvu kategoriju i ako nemaju potpunu fakultetsku spremu, a geometri, koji imaju stručnu spremu, koja odgovara farmaceutskoj, ulaze u drugu kategoriju.

Farmaceuti sa dvije godine više stručne spreme, geometri sa dvije godine više stručne spreme, te učitelji građanskih škola (dvije godine pedagoške škole) morali bi ući u istu kategoriju. Oni su po svojoj spremi sredina između prve i druge kategorije i morali bi imati platu, koja bi odgovarala sredini plate između prve i druge kategorije, a ne tek da neki od ovih budu u prvoj kategoriji, neki u drugoj za 10% više.

Spremi druge kategorije odgovaraju srednje škole. U tu istu kategoriju ubraja se i poštansko-telegrafska škola, u koju ulaze absolventi nižih srednjih i građanskih škola. Dostatan je tomu još tečaj od par mjeseci, pa da onda sve to bude izjednačeno sa srednjim školama. Pri tom je posve jasno, da svi poštanski i telegrafski činovnici, koji imaju srednju školu, moraju ući u drugu kategoriju. I absolventi vojno-zanatske škole, za koju je možda potrebna samo osnovna škola ili najviše niža srednja ili građanska škola, ulaze u drugu kategoriju. Tek onda, kad bi za prijem u tu školu bila potrebna niža srednja škola i kad bi ona povrh toga trajala još četiri godine i kad bi se u njoj pravio ispit zrelosti, bilo bi opravdano, da absolventi te škole uđu u drugu kategoriju.

Spremi treće kategorije odgovara

s tim računali. Mi bi pak tim pokazali zarobljenoj braći, da smo spremni i na najradikalniju borbu, kada se radi o njima, što bi pojačalo njihovu otpornost, a nama pribavilo poštovanje od svega kulturnoga svijeta.

trgovačka dvorazredna i slične zanatske škole. No u istu kategoriju ubraja se kojekakva puškarska škola, vojno-zanatlijska i vojno-sanitetska škola, za koje je možda potrebna tek osnovna škola. Isto tako podoficirska škola i strojarska škola mornarice izjednačene su sa trgovačkom dvorazrednom školom.

Gradanska škola nije po ovoj naredbi imala ni tu sreću, da bude izjednačena ni sa puškarskom školom ni sa podoficirskom školom, i ako ona po svojoj osnovi odgovara nižoj srednjoj školi. Gradanska je škola imala tu sreću, da bude izjednačena sa zidarskom školom!

Ali u sve to absolventi ove škole moći će da uđu u drugu kategoriju državnih činovnika, ako svrše poštansko-telegrafski tečaj.

Prema ovom letimičnom pregledu vidi se, kako je ova uredba, bez ikakova sistema. Uopće, ona u čovjeku zdravog razuma proizvoda onaj dojam, koji i svaki drug čin velikosrpskog režima, koji danas vlada: Hoće se prečanske krajeve potpuno nivelirati sa prilikama na Balkanu i u Makedoniji. Ovom uredbom, osim gore istaknutih ne kulturnih momenata i nedosljednosti, silno su degradirani svi prečanski činovnici. Kako je svima poznato, od sada je bilo XI. činovničkih razreda, gdje su bili razvrstani svi činovnici počam od ministra predsjednika. Sada je razdijeljeno sve činovništvo s akademskom kvalifikacijom na IX. grupu. Osim ovih IX. grupa osnovano je za ministra predsjednika, ministre i državne podsekretare tri zasebne grupe. Naše činovništvo razvrstava sa tek sa IV. grupom, tako da je prema dosadašnjem stanju degradirano za dva činovna razreda. Prema tome ne će više naši činovnici starog V. činov. razreda (kao n. pr. banski i viši zem. savjetnici, financ. direktori i veliki župani) dobiti kao do sada, general-sku plaću, već onu potpukovnika. U jednu riječ, nema našeg činovnika, koji bar za jedan činovni razred nije ovom uredbom degradiran. Njog kao da je jedina svrha, da i onaj drugi dio vrata, za koji se je još držalo, da je zatvoren korupcijom i protekcionizmu u našem državnom aparatu, širom rastvori.

Protestna skupština, o kojoj je govora u našem listu, kako u zadnji čas doznajemo, obustavljena je zbog nepredviđenih razloga. Koji su to razlozi nije teško pogoditi!

ŠIRITE DOBRU ŠTAMPU!

ŠIBENIK, 10. studenoga.

Atentat na našeg vojnog atašēja u Sofiji vlastodršci su pokušali da izrabe u svoje svrhe, opravdavajući svoj nasilni centralizam kao jedini koji je kadar da uzdrži našu državu proti nastojanjima spoljnih neprijatelja. S tim u vezu dovode se i vijesti o vojnoj diktaturi, koja bi se imala zavesti u Zagrebu. Međutim s druge strane prodiru u javnost vijesti o pokušaju radikala da nastave s radićevcima prekinute pregovore i o momentalnoj obustavi parcelacije Hrvatske i Slovenije. Radikali nastavljaju politiku osjeganja na obe strane, ali izgleda njihovi su toliki grijesi, da im nitko ne vjeruje. Ne vjeruju im ni sadašnji njihovi saveznici i sudionici na vladi Nijemci i Turci te odatle sva neštastnost njihovog položaja; i bojazan pred nepovjerenjem i eventualnim izborima. Radić ide svojim putem i za nj kao da ne postoji radikalna vlada, koja jaša na grbači hrvatskog naroda i siše njegovu životnu snagu. Održao je predavanje u klubu Radničke stranke u Londonu, te se od ove stranke, koja na idućim izborima ima najbolji izgled u Engleskoj mnogomuo nada za našu hrvatsku stvar. I Slovenska ljud. stranka, za koju se je vazda govorilo, da podržava izvjesne veze sa radikalima, na zboru pouzdanika od 5. i 6. t. mj. poslala je na lijevo, te radikali ne mogu da se išemu nadaju od nje. Naša unutrašnja politika zapala je u čor-sokak, iz kojega nikako ne može da se makne. Tu ne može da pomogne ni opozicionalni blok ni demokraci, dok je ovima pred očima samo njihova stranačka reputacija, a ne istinska želja, da se iz ovog stanja ode na bolje. Stranka srednje linije, koja je mnogo obećavala, kao da će iza svoje konstituirajuće skupštine zapasti u zimski san. Nikakova glasa i akcije od njezinih pokretača, koji su i te kako bili glati i igrali vidnu ulogu, kada se radilo na štetu Hrvata. U zadnje vrijeme uzbunila je čitavu prečansku javnost naredba o razvrstavanju činovništva, o kojoj na drugom mjestu opširnije govorimo. Ona će valjda i onim posljednjim naivnicima, koji su vjerovali u uvidavnost nosioca današnjeg režima otvoriti oči i uvjeriti ih kako sve što se kod nas radi sa strane beogradske vlade i režima, radi s izvjesnom i uvijek stalnom tendencijom, da se Hrvate, a s njima i sve druge prečane zapostavi opljačka i učini ovisnim o režimu, kako bi onda bili pokorniji i manje otporni. To im međutim ne će poći za rukom. Koliko god današnji način borbe, koju je prema beogradskim vlastodršcima izabrao Radić kao predstavnik našeg naroda bio štetan po nas, on pokazuje silnu životnu snagu, koja bez dvojbe i kod najvećih protivnika našeg naroda pobudjuje udivljenje. Koji narod pokazuje toliku životnu snagu, taj je sposoban, jednako da preturi svu štetnost nezdrave pasivne politike svojih predstavnika kao i svu buru divljeg beogradskog imperialističkog režima.

Iz vanjskog svijeta.

Turska je republika. Narodna turska skupština primila je konačno ustav. Prema ovom ustavu Turska postaje demokratska, republikanska, nedjeljiva država, islamske vjeroispovjesti, turskoga jezika sa glavnim gradom Angorom. Izbori za Narodnu Skupštinu vode se svake četvrte godine. Predsjednik republike bira se na pet godina i ima pravo „veta“. Ako se naime takav zakon proti kojemu je predsjednik uložio „veto“ nanovo primi sa dvije trećine glasova, zakon postaje pravomoćan i definitiv. Za prvog predsjednika republike izabran je jednoglasno Mustafa Kemal paša. Bivši turski predstavnik u Lausanni Ismet paša imenovan ministarskim predsjednikom.

Nova Ruhrska država. Barlinski listovi javljaju, da Stinnes i njegovi prijatelji spremaju proglašenje nezavisne ruhrske države. Stinnes se je sporazumio sa Francuzima u bitnim točkama o uređenju nove države, te bi sam Stinnes imenovao vladu.

Intervencije u korist monarhizma. Naš poslanik u Ateni g. Balgdžić posjetio je grčkog ministra vanjskih poslova i upozorio ga, da Jugoslavija i njezine saveznice ne bi mogle ostati mirne, ako bi došlo u Grčkoj do promjene sadašnjega monarhističnog režima. Jednako je i engleski poslanik energično intervenirao u korist monarhizma i izjavio, da engleska vlada s nepovjerenjem gleda svaku akciju, koja ide na štetu monarhizma.

Sukob sa Bugarskom. Sukob koji je nastao između naše države i Bugarske radi atentata na našeg vojnog atašea u Sofiji, potpukovnika Krstića izglađen je, kako javljaju posljedne vijesti. Bugarska je vlada prihvatila sve zahtjeve naše vlade upogled zadovoljštine, a pitanje odštete riješit će mirovno sudisti u Hagu.

Masaryk u inozemstvu. Polovicom prošlog mjeseca predsjednik Čehoslovačke republike, g. Masaryk posjetio je Pariz, pa London i Bruselj. Svrha njegovog putovanja bila je politička i da ojača položaj svoje države u sklopu srednjoeuropskih država, koje su formirane iza sloma Austro-Ugarske Monarhije. To je izbilo na političkim zdavicama između njega i Milleranda, predsjednika Francuske republike. Millerand je rekao, da je raspad Austro-Ugarske bio u logici

stvari i da Francuska ne će dozvoliti da se poremeti red novih država stvoren u srednjoj Europi. Za ostale države dunavskog bloka, t. j. za Austriju i Mađarsku traži Francuska samo mogućnost ekonomske rekonstrukcije. Masaryk je naglasio potrebu uže saradnje između velike i male antante.

Izbori u Austriji. Dne 21. proš. mj. obavljani su izbori u austrij. republici za parlamenat. Mjesto dosadanih 183 poslanika izabrano je 165 po novom izbornom zakonu. Od toga je izabrano: 81 kršćanskih socijal, 66 socijalista, 12 pangermana i 6 agraraca. Slovenci su u koruškom pokrajinskom saboru dobili dva mandata, a u državnom nijednoga.

ŠIROKOGRUDNI.

Među katolicima ima dosta onih, koji hoće da budu katolici, ali ne „tjesnogrudni“ nego „širokogrudni“. Zato krivo gledaju na one, koji strogo provode katolička načela do zadnjih posljedica i nazivlju ih zasukanima i pretjerancima. Ti „širokogrudni“ katolici uvijek ističu, da moramo pokazati ljubav prema neprijateljima vjere i blago tumačiti njihova djela i namjere, i dok oni tako propovijedaju ljubav prema neprijateljima vjere, sami je ne pokazuju prema svojoj braći po vjeri, koju kritiziraju i pretresaju i svaki im čin s povećalom pregledaju.

Oni u ime širokogrudnosti šutke prelaze preko navala, kojima neprijatelji vjere napadaju na katoličku Crkvu, a osuđuju katoličke listove, ako na te navale odlučno reagiraju.

Jer su širokogrudni, potpomažu društva, kojima je dio programa širenje protivjerskih načela, a ne trpe društva, koja imaju zadaću širenje vjerskih načela i njihovou provedbu u javnom i privatnom životu.

Traže što ih spaja sa protivnicima katolicizma i nekatolicima, a kad se radi o katolicima, koji se s njima ne slažu, jer hoće da budu dosljedni, onda traže samo ono, u čemu se ovi od njih razlikuju.

Ako svećenici pristaju uz političku stranku, koja u kulturnim pitanjima stoji na stanovištu katoličkih načela, onda prigovaraju, jer da se svećenici ne smiju baviti politikom. A kad koji svećenik pristaje uz političku stranku, koja je po volji tim širokogrudnim katolicima, onda im je takav svećenik uzor, ugledan i vrlo ugledan svećenik u kojeg se imaju drugi ugledati.

spremu, koja mu je bila dostatna ne samo za izrađivanje građevnih osnova, nego također i za promatranje i shvatanje arhitektonskih oblika i ljepota.

Umjetničko naprotiv raspoloženje, koje je u njemu tinjalo, imao je Kirin po svome ocu, koji je aktivni član hrvatskoga kazališta. U zagrebačkome kazalištu, u koje mu je preko oca bio pristup dozvoljen u svako doba, primala je mladenačka duša njegova obilno pobude za sanjarenje; u tome milieu-u stvarali su se u nutrinji njegovoj preduvjeti za umjetničko raspoloženje.

Došavši napokon — pri nastupu velikog svjetskog rata — iz školske klupe direktno u topničke opkope, naučio je Kirin boreći se na svim mogućim frontama biti ustrajan i nepopustljiv do zadnjih trzaja fizičkog naprezanja; ovo životno iskustvo stečeno vlastitom krvlju na bojnim poljanim a na njegova prirodna marljivost jesu onaj osnovni kapital, s kojim se Kirin zaputio u veliki svijet, za kojim ga je vukla neodoljiva želja.

Već svojim skicama i crtežima, što ih je Kirin s ruske fronte donio, dao

Tako bismo mogli i dalje nabirati i vidjeti bismo da u srcu nekih katolika ima mjesta za sve ideje i osobe, samo ne za čiste katoličke ideje i one katolike, koji hoće da provode katoličke ideje do zadnjih posljedica. Takva je širokogrudnost bolest.

„Jadran“ 25/10.

Iz Jugoslavije.

Posjet naših parlamentaraca u Poljskoj. Dne 10. t. mj. putuje grupa od 26 naših parlamentaraca u Poljsku. Predstavnički stranaka su se sporazumili, da pri ovom posjetu poljskim parlamentarcima sudjeluje polovica od vlade a polovica od opozicije.

Zakon o uređenju sudova. Ministar pravde podnio je zakonodavnom odboru na pretes zakon o uređenju sudova. U ovom zakonu pokušao je ministar pravde da obavi reviziju višedovanskog ustava. Po ustavu sudac je nepremjestiv, ali se u zakonu ipak nalazi jedan član, kojim se utvrđuje premjestivost sudaca. Međutim radikalni, kao dobri čuvari ustava, povratili ovaj član ministra pravde za ponovno uređenje, ali su zadržali jedan drugi član ovog zakona, kojim se ministru pravde daje ovlaštenje, da da kroz godinu iza prijema ovog zakona može premjestiti svakog suca, kuda bude htio.

Tko ne plati porez, ne može školovati djecu. Najnoviji zakon o taksama i pristojbama postigao je rekord kulturnosti među zakonima, kojim nas je obdarila radikalna vlada. On naime sadrži ovu odredbu: „Napomena: Upis u naredne razrede ne može se izvršiti bez svjedočanstva o svršenom nižem razredu. Svjedočanstva ili uvjerenja srednjih ili stručnih škola ne mogu se izdavati bez priloženog uvjerenja o plaćenom porezu roditelja za prošlu godinu“. Prema tome ako nije plaćen porez, ne može dijete preći iz nižega u viši razred ili iz pučke u srednju školu. Kod nas ima mnogo slučajeva, da se nađe brojnih ljudi i o svom trošku šalju djecu siromašnih roditelja na školu. Ima mnogo i takvih slučajeva, da se pojedini, jer im roditelji ne mogu zbog siromaštva pomoći, iskoluju vlastitim zaradom. Takovi su u 99 posto slučajeva najbolji daci i kasnije postali najsposobniji naši ljudi. Sada na pr. ako roditelji zbog siromaštva,

s kojega i onako trpe ovakova djeca, ne plate porez, oni ne mogu ući u školu, ili ako se sada nalaze u VI. ili VII. razredu, ne mogu prosljediti u VIII. razr. i dalje.

Naši dopisi.

Novigrad, 20. listopada.

Dneva 5. t. mj. u 5 i pol s. po podne stigao je k nama posebnim autom iz Smilčića pr prvi put presvj. biskup O. Jerolim dr. Mileta, da obavi pastirski pohod. Kod špilje Lurdske Djevice, na ulazu u varoš, uz velič. župnika dra I. Eškinja. učiteljsko osoblje i druge uglednije ličnosti naše varoši, našlo se je na okupu veliko mnoštvo varošana. Iza kratke molitve presvij. gospodin je podijelio prisutnim sv. blagoslov, na što je stupila preda nj učenicu pučke škole mala Nevenka Oštrić i pozdravivši ga pružila mu lijepu kitu svježeg cvijeća. U ime cijelog pučanstva pozdravio je presvj. biskupa g. Šimun Bradčić.

Povorka je krenula u lijepom redu župnoj crkvi uz pjevanje „Blagoslovljen“, a kod općinskog doma pridružio joj se načelnik g. Šime Oštrić sa opć. upraviteljstvom. Na Ružicu primilo je sakramenat sv. Križarica oko 270 osoba. Presvj. biskup je prije svečanog odriješnja držao narodu lijepo slovo, te nije bilo oka, koje suzom nije bilo zaliveno. Na večer je bila rasvijeta župskog doma, narodno kolo i palenje raketa uz zanosno klicanje sv. Ocu Papi i presvj. biskupu.

Ovaj pohod našeg nadpastira izveo je kod svega našeg naroda silan dojam i on će ostati u njegovoj dujoj uspomeni. Koliko je prirasla srca našeg naroda svjetla pojava našeg nadpastira, najbolje posvjedočuje veličanstvena ispratnja presvij. gospodina. Sve to nije ostalo bez dubljih posljedica, koje se opažaju u religioznijem životu naših varošana, a i u njihovom zanimanju za praktični javni rad u kršćanskim društvima. Dao Bog, da se ovakova društva što prije ustroje u našoj varoši.

Novigradani.

Pag, 22. listopada.

Naš jugoslavenski borac, Stražar s Jadrana sakupio je svu našu škol-skou djecu grada. Oduševljenim riječima spomenuo petgodišnjicu talijanske okupacije i pokazao im hrvatsku trobojnicu spašenu za prvom zuluma Talijana na Pagu, na kojoj su spavali

njegovih predloženih slika namjesti u „Langham Studio“ u svojstvu ilustratora arhitektonskih — zgrada i kao ilustratora priča. Ovim namještenjem osigurana mu je bila njegova egzistencija, a u isto vrijeme i proširena njegova djelatnost za razna polja umjetnosti.

(Nastavit će se.)

Novo knjige i časopisi.

Alois Jirásek: Filozofska historija Preveo Jindra Prochazka. Knjižnica Čehoslovačkih pisaca, svezak I. Izdala Središnjica Česko-jugoslavenske naklade J. Herejk, Zagreb. Knjiga se dobiva kod nakladne knjižare, kao i kod svih većih knjižara.

Učitelj češkoga jezika, s čitanom te česko-hrvatskim i hrvatsko-češkim rječnikom. Priredjen za svakoga, tko želi brzo i lako naučiti češki. Tisak i naklada knjižare Janka Dujak Sisak. Knjiga se naručuje kod Česko-jugoslavenske naklade J. Herejk, Zagreb.

Hrvatska Prosvjeta br. 10. Broj za listopad imade slijedeći sadržaj:

PODLISTAK

Litografska mapa Šibenika od Vladimira Kirina.

U našoj javnosti malo se što znade o umjetničkim odlikama ovog neumornog mladog radenika. Da ga upoznamo bolje s našim inteligentnim, a i širim krugovima, donijet ćemo najprije ovdje neke markantne točke o njemu, iznesene u lijepom prikazu g. A. Jirouška u br. 23 ovogodišnjeg zagrebačkog „Vijenca“.

„Put, kojim je on do općeg priznanja došao, nije bio gladak, već vrlo težak i pun zaprijetka. Samo svojom stručnom spremom, umjetničkim raspoloženjem, neumornom marljivošću i žilavom ustrajnošću, mogao je Kirin u borbi, koju je vodio u tuđini za svoj umjetnički prestiž, izaći kao pobjednik!

Temelji naime, na kojima je bila izgrađena njegova stručna sprema, služili su mu kao — stepenice, po kojima se uspinjao cilju. Već kao učenik zagrebačke srednje tehničke škole stekao je u njoj — osobito po svojem profesoru Schönu — stručnu

u Karlobađu mali bjegunci iz Zadra: Zvonko i Vatroslav Červar, prvi od 3, a drugi od 5 godina. Predočio im u je patnje neoslobodene braće i kako njihova mala braća Hrvati i Slovenci pod Italijom ne mogu da uče na svom milom hrvatskom jeziku, dok Talijani kod nas imaju sve, kao i u Italiji. Naglasio im je, da vazda budu neustrašivi Hrvati-Jugoslaveni, što je djecu veoma ganulo, te su redom poljubili svoju hrvatsku trobojnicu, spašenu za vrijeme talijanskih progona u Pagu i oduševljeno obećali, da će biti i ostati dobri rodoljubi. Hvala našem Stražaru s Jadrana, evala našim mališima.

Motrilac.

Hrv. katoličko oml. društvo „Krešimir“ u Šibeniku.

Još nije na izmaku druga godina, da se u Šibeniku osnovalo Okružje Hrv. Kat. Nar. Saveza sa zadaćom, da u našem gradu poradi oko toga, da u razna katolička društva okupi naše građanstvo. Kroz ovo kratko vrijeme može već da zabilježi lijepih uspjeha, i ako je trebalo svladati silne zapreke i protivštine, raspršiti čudne predrasude. Katolička akcija, koja je započela veoma smjerno i tiho, od dana u dan sve više napreduje, tako da danas u gradu brojimo više uglednih katoličkih društava, koja dostojno vrše svoju plemenitu i uzvišenu zadaću: *odgoje i prosvjete*.

Uz brojnu mušku i žensku dačku organizaciju, žensko prosvjetno društvo „Zora“, njen pomladak, te uz naš Hrv. Kat. Nar. Savez osvanulo je još i ovo mlado društvo za težačku i radničku omladinu pod imenom: **Hrv. kat. omladinsko društvo „Krešimir“**. Potreba takvog društva nametala se i osjećala u svakoj prigodi i na svakom koraku.

To mlado društvo prvi put je istupilo pred javnost u nedjelju 4. t. mj. svečanom ekademijskom prigodom svoga svečanog otvora. Koliko obilati program, toliko uzorno i dotjerano izvođenje svih njegovih tačaka zadivilo je i iznenadilo sve prisutne.

Točno u 7 sati navečer pozdravio je publiku živim i zanosnim riječima predsjednik dr. J. Nikolić J. Tamburaški zbor precizno je odsvirao 5 biranih komada. No prisutnima osobito se je svidjelo ugodno izvođenje orlovske himne. Omladinac Belamarić

A. (kov. šegrt) deklamirao je „Orlovsku himnu“, a Jurišić J. (post. šegrt) pjesmu „Moliva“ od Br. Radičevića.

Voda društva g. A. Šperanda održao je vrlo lijepo predavanje „O omladinskim društvima“, Konstatira činjenicu, kako danas uza svu raširenost kat. vjere onestaje u svijetu idealizma i praktičnog katolicizma. Žigoše mane današnjega modernog društva, koje se ispoljuju najvećma u vjerskom indiferentizmu i ateizmu. Dok naši protivnici — dobro je naglasio — osnivaju društva, kojima je svrha otvoreno ili prikriveno bezvjerska, ne smijemo ni mi mirovati, već treba da našu mladost organiziramo u jaka prosvjetna katolička omladinska društva.

Predzadnja točka programa bila je vesela igra u 1 činu: „Teško nezalica!“ U njoj je šala zgodno pomiješana sa korisnom poukom, Kovački šegrt Belamarić A. je baš majstorski i preko očekivanja izveo glavno lice „Matić nezalica“. No i druge uloge su bile vanredno dobro izvedene, tako da je publika ponijela sobom najbolje dojmove.

Akademija se zaključila gromkim skupnim pjevanjem svih prisutnih orlova i orlica „Orlovske himne“ uz pratnju tamburaškog zbora.

Presv. biskup dr. Mileta je na koncu izrazio svoje najveće zadovoljstvo i radost nad onim ovoga tako korisnom i potrebitog društva i ovom njegovom vrlo uspješnom akademijom, te ga svima prisutnima najtoplije preporučio.

Radujući se novom najmladem katoličkom društvu i potičući ga na daljnji ustrajni rad, pozivljemo ujedno sve naše prijatelje i istomišljenike, neka ne skinu s njega oko, već neka mu budu pri ruci u svakom pogledu, tako da bude moglo — prema riječima presv. Milete — vršiti onu dičnu zadaću, za koju je osnovano, što će biti samo na sreću i spas naše šibenske omladine. Bog živi!

A. A.

Iz grada i okolice.

Protestna skupština. Kao i po ostaloj domovini tako i našem gradu sporazumile su se sve stranke i javne korporacije, da sazovu protestnu skupštinu proti nečuvenom i škandaloznom postupku sa našim sunarodnjacima u Italiji. U tu svrhu izdan je ovaj proglas:

rijina kongregacija. — Duhovne vježbe. — Sloboda djece Božje. — II. U svijetu. — Kod kuće. — Knjige. — Udruga. — Kino. — Moda. — Ples. — Muškarci. — Šetnja. — Bijeli lijer. — Ljubav. — Radost. — III. **Katoličinja umom i srcem.** — Liberalizam. — Liberalni katolicizam. — Feminizam. Katolicizam.

Knjiga je puna prekrasnih primjera iz života, a saradnja 40 djevojaka daje joj naročitu svježinu i vrijednost. Knjiga obasiže 208 stranica. Oprema je ukusna.

Obično izdanje, na tankom papiru, ukusno kartonirano po primjerku **15 dinara. Rasprodano.**

Fino izdanje, na finom papiru, ukusno kartonirano, po primjerku **20 dinara.**

Najfinije izdanje, na vrlo finom papiru, ukusno kartonirano, vezano svilenom vrpcom, **40 dinara;** isto na najfinijem papiru, **50 dinara.**

Tko naruči 10 primjeraka (bilo koje vrste), dobiva 1 obični na dar. Poštarina i otprema već uračunata. Narudžbe i novac šalju se na naslov:

Dr. Drag. Kniewald, Zagreb, Samostanska 17.

Narode! U nedjelju, 11. novembra sazivljemo javnu skupštinu rodoljubnog šibenskog građanstva u 11 s. prije podne u dvoršću dobr. vatrogasaca. Mukle muke, što ih snose naša braća mučenici, podanici Kraljevine Italije, dosegoše vrhunac, kada jogunasti silnik zabrani najzad Slovenima i svetu materinsku riječ u crkvi i školi, te šest stotina hiljada Južnih Slavena ne smije više u Italiji da poučaje svoju djecu u materinskoj riječi, a dvjesto i pedeset slavenskih učitelja bi bačeno na ulicu, i zlobnom drskošću zabranjeno, da na našem jeziku izlaze novine u području Kraljevine Italije. U nedjelju diljem naše domovine odjeknut će u svakom mjestu poklik najoštrije osude protiv zločinačkog djela i vjeronomstva svečano zadane riječi Italije našoj braći mučenicima i patnicima, a rodoljubni će Šibenik prednjačiti ozbiljnim, dostojanstvenim istupom, da utre suzu svojoj braći i dovikne silniku: *Dosta je krvavog iskušenja na Slovenima! — Nije krv voda!* Sunara Jere za zemljoradničku stranku: — Gazzari dr. Julije za Hrvatsku stranku; — Kulčić Vladimir za Hrvatsku Pučku stranku; — Kurajica dr. Božo za Radikalnu stranku; — Smolčić dr. Vinko za Demokratsku stranku; — Perković dr. Mirko za Jugoslavensku Maticu. — Građanstvo mora listom pohrliti na ovu skupštinu, da dađe vidnog oduška svom protestu nad divljačkim i nekulturnim postupkom Talijana nad našim življem u Istri, Gorici i ostalim nam oteetim krajevima.

Javna zahvala. Potpisani u ime centralnog odbora Jadranske Straže najljepše zahvaljuje odboru građanskih društava u Šibeniku, koja su sudjelovala proslavi krštenja Nj. V. Prjestolonasljednika, ustupiv čisti dobitak J. S. Povjerenik: P. Kovačev.

Vjenčanje. Odlični katolički novinar dr. Josip Andrić vjenčao se je u Zagrebu na 29. listopada sa vrlom gđcom Stankom Henneberg. Mladencima i prijateljima naše najsrdačnije čestitke!

Promocija. Dne 29. listopada promoviran je u Zagrebu na hrvatskom sveučilištu bivši „Domagojac“, naš prijatelj Ivo Protulipac na čas doktora prava. Isti dan među prva četiri doktora zagrebačke veterine promoviran je i naš prijatelj g. Rudolf Plach, opć. veterinar u Đakovu. Mladim prijateljima naše srdačne čestitke.

Filharmoničko društvo priređuje prvom polovicom novembra *vokalno-instrumentalni koncert* pod ravnanjem opernog dirigenta maestra g. D. Trišlera. Na programu se nalaze sljedeći kompozitisti: Čajkovskij, Smetana, Hafze, Novak, Anber, Mozart, Mendelsohn i Leoncavallo.

† Marija ud. Spalatin. U Starom gradu na Hvaru preminula je majka g. dra Stjepana Spalatina, predsjednika mjesnog Okruž. suda gđa Marija ud. Spalatin. Gosp. predsjedniku naše saučesće.

Porotno zasjedanje. Danom 5. t. mj. započelo je četvrtoro porotno zasjedanje g. 1923. kod mjesnog Okružnog, odn. Zemaljskog suda. Dne 5. t. mj. vodila se rasprava proti

braći Frani i Miji Jadrešić pok. Tome iz Betine radi zločina krađe na štetu mjesnog veletršca Stipe Stave. Oba su optuženika riješena. — Dne 6. t. mj. bila je rasprava proti Miliu Ivi Antinu iz Jezera radi zločina umorstva, te optuženik priznat krivim i osuđen na smrt na vjesalima. Obranu je uložila ništovnu Zaobu. — Dne 7. t. mj. vodila se rasprava proti Đure Pilj Ačimova iz Bjeline radi zločina javnog nasilja slučaj V. Izrečena je osuda nenadležnosti. — Dne 8. t. mj. vodila se je rasprava proti Gagić Kuzmici lije p. Stavana iz Zelengrada radi zločina izdajnog umorstva. Optuženik je počinio zločin u 67 godini, te je rasprava odgođena u svrhu, da se optuženik preda na psihijatrično promatranje.

Hvalevrijedan dar. Da počasti uspomenu Ive Jakovljevića dopriješe u fond „Šibenske Glazbe“ g. Dellagiovanna Justo din. 10; g. Šarić Luka din. 10. Uprava darovateljima harno zahvaljuje.

† Jere Maglica. Dne 8. t. mj. pokrijepljen svetotajstvima umirućih preminuo je u 78 godini svoga života Jere Maglica. Pokojnik se je vazda isticao kao uvjereni katolik i naš pristaša. Bio mu pokoj vječni, a obitelji i rodbini naše saučesće!

† Mijo Zorić pk. Ive. Nakon duge i teške bolesti prošle nedjelje preminuo Mijo Zorić pk. Ive pošt. listonoša pokrepljen svim utjehama naše sv. vjere. Pokojnik je bio uzor otac i muž te uzor kršćanin. Kao takav bio je odlučni naš kulturni i politički pristaša. Vrlom pokojniku bio pokoj vječni, a njegovoj uciviljenoj obitelji i rodbini naše saučesće!

Športske vijesti,

Pom. športski klub „Krka“. Na skupštini Pom. šport. kluba „Jadrija“, koja je održana na 1. ov. mj. u prostorijama sokolske čitaonice, promjenjeno je ranije ime „Jadrija“ u „Krka“. Izabran je novi upravni odbor: Predsjednik: Dr. Julije Gazzari, podpredsjednik: g. Miloš Šupuk, tajnik: g. Filip Babić, blagajnik: Dr. Mile Ilijačić, vođa g. Miroslav Čaleta, ekonom: g. M. Bačinić. Odbornici: gg. J. Jadronja, V. Vučić, C. Vratović, A. Frua i g. Ljubo Montana. Revizori: g. M. Triva i g. D. Anić.

Izjava. Splitski Nogometni Podsavez u svojoj sjednici 30 oktobra prihvatio je jednoglasno ovaj zaključak: Osuđujemo najodređenije pisanje gosp. Božidara Jankova u člancima pod naslovom „Dogadjaji u Splitskom Nogometnom Podsavezu“ obnarodovanim u brojevima 205, 206, 207, 209, 210, 218 i 219 mjesnog dnevnika „Narod“ kao plod bujne nešportske fantazije i kao zlobnu insinaciju Splitskom Nogometnom Podsavezu. Upoznavši gosp. Božidara Jankova kao neozbiljna i nekorektna sportaša J. N. P. smatra suvišnim da na njegove nesmilice, laži i stilističke pokušaje odgovara i da mu pruži prigodu da i nadalje javnost maltretira svojim izmišljotinama. Upravni Odbor Splitskog Nogometnog Podsaveza.

INGER šivači strojevi

— na cijelom svijetu poznati su kao najbolji. —

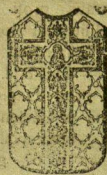
Podružnice i zastupstva u svim mjestima.

Centrala za državu S. H. S. Zagreb, Marulićeva ul. br. 5. II. kat.
Filijala Šibenik, Široka ulica.

Josip Neškudla i drug

tvornica crkvenih paramenta i pribora

JABLONÉ - Čehoslovačka.

Preporuča se svim svećenicima za nabavu svih u tu struku spadajućih predmeta, kao misne haljine, pluvijali, crkveni i društveni barjaci, kaleži, ciboriji, monstrance, kipovi, križni putevi i t. d., u kojoj god izradbi i cijeni.

Misne haljine iz teškog svilenog damaska, križevi izvezeni u svili, svilene i zlatne porte od Din. 1500 unaprijed.

Stara crkvena odijela popravljaju se strukovnjački. Kaleži i ciboriji pozlaćeni u vatri od Din. 300 unaprijed. Za solidnost tvrtke jamče nebrojene zahvalnice i 110 godišnji opstanak tvrtke. Na sve upite odgovara odmah i predlaže uzorke

J. NEŠKUDLA - LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 25.

Novost za svaku katoličku kuću

po svim hrvatskim krajevima jest

„KRUH NEBESKI“,

najnoviji i jedini molitvenik odobren od svih hrvatskih biskupa, glavni dio uredio dr. Ivan Šarić, nadbiskup vrhbosanski.

Izdalo ga Društvo sv. Jeronima u Zagrebu.

Stoji 30 K, za članove 24 K. Radi kamata za uloženu glavnicu i radi općeg poskupljenja bit će od Nove godine povišena cijena na 40 K, za članove 30 K.

Dobiva se kod Društva sv. Jeronima, a uz nečlansku cijenu i u svim boljim knjižarama.

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala -- Cvikera.

Izvršuje svaku izradbu po okul. Iječničkom propisu

Primaju se popravci.

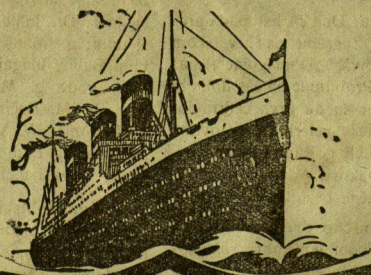
CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od

Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: Cunard Line.

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju: Jugoslavenska banka d. d. Zagreb B-cesta 33. kao i naša Agencija zastupnik Josip Jadronja - Šibenik Brzojavni naslov: „Cunard Line“ Šibenik.

Parobrod „LEVIATHAN“

59956 Br. Reg. tona
Najmoderniji, najveći i najluksuzniji oceanski parobrod. Najveći naponi znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovljeni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisposodiva udobnost u svim razredima.

„Prva vožnja“ u New York na 7. augusta, 1923, zatim 28. augusta 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra itd. svaki treći tjedan utorkom iz Southamptona — Cherbourga. — Sve pobliže kroz dole naznačene adrese.

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodima. — Nenadkriljivi na udobnosti, čistoći i izvrsnoj opskrbi. — Brzi i sigurni brodovi.

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtijevajte pobliže upute i plovidbenu listinu broj 234.

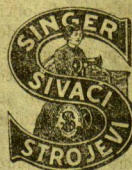
Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

AMERIKANSKI i ENGLESKI

Singer šivaći strojevi

Singer igala
i doknadnih
dijelova
Singer ulja
konca, svile
i t. d.

Vlastita mehanička radiona
Prodaja na otplatu

Singer šivaći strojevi Bourne & Co.
New-York

Centrala za S. H. S.

ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veleš, Bitolj, Kragujevac, Zajčar i Štip. — Zastupstva u svim većim mjestima.

PAPIRNICI

GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.

Posluga brza i solidna.

Cijene umjerene!

Sva je kršćanska kultura danas na katoličkoj štampi!

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim potrepštinama i proizvodima

Z a g r e b

PODRUŽNICA: SUŠAK

Tvornička ulica broj 15.

Telefon 14—59 Interurban 15.

Brzojavni naslov: „RATAR-SUŠAK“

dobavlja sa svog skladišta na Sušaku, Bakru najpovoljnije:

BRAŠNA, ŽITARICE, KOLONIJALNU ROBU, 16% SUPERFOSTAT, 18% THOMASOVU DROZGU, 40—42% KALIJEVU SOL, 12—15% KAINIT I VAPNENI DUŠIK.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov *Gospobanka*.
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor,
Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva
preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.